



## **Azərbaycan milli cəbhəsinin əsasnaməsi (AMC)**

Yurdumuz Azərbaycan dünyanın ən gözəl və zəngin və qədim ölkələrindən biridir. buna görə də qədim çağlardan, böyük parlaq mədəniyyət ocağı tanınmışdır. Qüzey Azərbaycan müstəqil ölkə kimi bütün sahələrdə inkişaf etsədə, ancaq Azərbaycan millətinin çoxluğun təşkil edən cənubi Azərbaycanlılar, bugün İranın siyasi xəritəsində yerləşiblər və bu ölkədə yaşayan əhalinin yarısından çoxunu təşkil edən Azərbaycan türklərinin, istər tarixi, mədəniyyəti, istərsədə dili özəlliklə bu son əsirdə yadların ayaqları altına atılıbdır. Bu onu bir daha subut edirki, sistematik ziddi-insani metodlarla yaşadığımız çağdaş əsirdə bu millətin ulu varlığı asimilə siyasətilə yoxa çıxır !!

Bu fəlakətlərə son qoymaq üçün, "Azərbaycan milli cəbhəsi" vətəndaşlarımızın milli tələblərini həyata keçirilməsi yolunda çeşitli ictimai, siyasi şəxslərdən və qruplardan ibarət aşağıdakı məsələlərdə müştərək fikirlər üzərində yarandı.

### **1-birinci maddə:**

Azərbaycan milli cəbhəsinin proqramı və insanı-demokratik istəkləri 14 maddədən ibarət 2003-ci il mart ayının 21 də yayılan müraciətdə qeyd olduğu kimi aşağıda göstərilir:

1.1) Beynəlxalq ölçülərə dayanaraq, tarixi torpaqlarımızda yaşayan hər bir insanın milli hüquqlarının qorunması, hər bir vətəndaşın seçim haqqının tanınması, milli quruluşlarımızın (parlament, icra hakimiyyəti və məhkəmələr) yaranması.

1.2) Dünya insan haqqları elmiyyəsinin icrası.

1.3) Azərbaycan xalqının müstqil bir millət kimi öz dil, ədəbiyyat, tarix və mədəniyyətinin qoruyub saxlanması, azadlığı yolunda iqtisadi, ictimai və siyasi sahələrin genişləndirilməsi.

1.4) İnsani birlik və müsavətin yaranması, təbiz və ayrı-ayrı seçməliyin aradan getməsi: cinsi, dil, din, siyasi etiqad və nəjadı təbizlər.

1.5) Dövlət və hakimiyyət qurumunun, din qurumundan ayrı olması: sikolar.

## **2–ikinci maddə:**

Azərbaycan milli cəbhəsinin üzvləri, digər milli orqan və partiyalar aşağıdakı şərtlərlə fəaliyyət göstərməlidir:

2.1) Siyasətdə etimad qazanmaq üçün milli dayaqlara söykənməli, yadlara bağlılıqdan uzaq olmalı.

2.2) Demokratik prinsiplərə əsaslanıb başqalarının fikir, rəy, təklif və siyasətlərinə hörmətlə yanaşmalı.

2.3) Azərbaycan milli cəbhəsinin məqsədinə nail olması üçün, ən ümdə məsələ kimi milli hərəkata inanmalı.

## **3–üçüncü maddə:**

Azərbaycan milli cəbhəsinin orqanları:

1. Qurultay
2. Azərbaycan milli cəbhəsinin şurası
3. İcra heyəti
4. Mərkəziyyət (dəbixana) və təşkilat orqanları
5. Xəzanəçi (maliyə)
6. Eytim (təlim) və proqram
7. Təbliğlər və təşviqlər (rəvabit imumi)
8. Təşkilat

## 9. Təhqiqat

### 10. Ehtiyac olursa orqanların sayını artırmaq

#### 3-1 : Qurultay

Qurultaya siyasi orqan və partiyalardan seçilənlər təmsilçilərdən ibarətdir. 3 ildə bir dəfə qurultay keçirilməlidir:

**Birinci qeyd:** cənubi azərbaycanda, ölkə xaricində, imumiyətlə dünyanın bir çox cuğrafi bölgələrində orqanizə şəklində fəaliyyət göstərən siyasi partiyalar, milli quruplar və digər ictimai toplulmlar öz təmsilçilərini qurultaya göndərməlidir.

**İkinci qeyd:** üzvlərin qurultayda iştirakları seçim prinsiplərindən asılıdır və bu sahədə şura tərəfindən müəyyən zabitə hazırlanmalıdır.

**Üçüncü qeyd:** birinci qurultay təşkil olunana qədər təsisçilər heyəti, şuranın və icra heyətinin vəzifələrini daşımalıdırlar və uyğun zaman və məkan içərisində milli cəbhənin sağlam gücünə dayanaraq, nəhayət demokratik qurultayın səsi ilə vəzifəsini başqa vətəndaşlarına dövr edəcək.

#### 3-2 Milli cəbhənin şurası:

Imumiyətlə cəbhənin şurası 9 nəfər əslü üzv 5 nəfər ələlbədəl üzv və 3 nəfər müfəttişdən ibarətdir ki qurultay tərəfindən gizli səsle seçilib və gələn qurultayadək vəzifə daşımalıdırlar.

Qeyd: ələlbədəllər üçün 9 nəfər əslü üzvdən sonra qalanlar 5 nəfərədək artıq səs olanlar sırayla seçiləcəklər. Əks təqdirdə ələlbədəllər üçün yeni dən səs alınacaqdır.

#### -şuranın vəzifələri:

3.2.1) Qurultayın seçdiyi istratejiyə nəzarət etmək.

3.2.2) İcra heyətinin təkliflərinə qərar vermək.

3.2.3) Milli və siyasi cəmiyyətlərin və partiyaların üzv olması ilə bağlı qərar vermək.

3.2.4) Şuranın və başqa orqanların səs və təkliflərinə qərar vermək.

3.2.5) Test və araşdırma komisiyasını yaratmaq.

3.2.6) Şuranın normal iclası ayda bir dəfə keçirilməlidir və icra heyətin bu iclaslarda iştiraki önəmlidir.

### **3–3 İcra heyəti:**

Bu orqan qurultay tərəfindən seçilir və növbəti qurultayadək öz fəaliyyətini davam etməlidir.

**İcra heyətin vəzifələri:** icra heyti bir başa azərbaycan milli cəbhəsinin qanunu təmsilçisidir və onun vəzifələri aşağıda qeyd olunur:

3.3.1) Qurultayın qərarlarına əsaslanaraq mübarizə, istirateji və taktiklər yolun seçməsi

3.3.2) Orqan və təşkilatlarda fəallıq göstərənələr arasında vəzifə bölgüsünün aparılması

3.3.3) Bütün maliyyə xərclərinin büdcəyə görə iləri aparılması və ilk büdcə proqramının şuraya təqdim edilməsi

3.3.4) İcra heyətinin və onun təşkilat orqanlarının icra prinsiplərinin həyata keçirilməsinə məsullaşdırmaq.

3.3.5) Milli şuranın qərarından sonra mövcüd platforma içərisində ayrı ayrı şəxslər, siyasi quruplarla, habelə ictimayi təşkilat və orqanlarla əməkdaşlığın aparılması

3.3.6) Bütün danışıqların, qərarların və xərclərin protokolun hazırlayıb, münəzzəm şəkildə saxlanması

3.3.7) İllik raportun şuraya təqdim edilməsi ümdə məsələ kimi qurultayın qarşısında məsulluğun daşınması

3.3.8) İcra ediləcək fərmanların təşkilat və orqanlara göndərildikdən sonra nəzarətin edilməsi

3.3.9) Vəzifə daşıyan orqanlar icra heyətinin nəzarəti altında olmalı.

### **3–4 Mərkəziyyət dəbirxana və təşkilat orqanları:**

Vahidlər arasında əlaqə yaratmaq və icra heyətin qərar və nəzərlərini digər orqanlara çatdırmaq və sənədləri saxlamaqdan ibartdır

### **3–5 Xəzanədar (Maliyə):**

Bu orqanın vəzifəsi büdcəni hazırlamaq və və bəlli qaynaqlardan maliyə yardımı almaqdan ibarətdir.

Bütün maliyə məsələləri mərkəzi orqanın əsasnaməsi üzərində həyata keçirildikdən sonra ,sənədlər mərkəzi şuraya göndrilməlidir. bütün gəlir mənbələr (kansetlər , sərgilər və sayir...) mərkəzi şuranın icazəsi ilə həyata keçirilir.

### **3–6 Eytim (Təlim) və proqram:**

Bu orqanın vəzifəsi cəbhənin siyasi və ictimai sahələrində, eyni zamanda gündəlik məsələlər və cəbhənin mübarizə yolu ilə bağlı bilgi vermək dir.

### **3–7 Təbliğlər və təşviqlər (rəvabit imumi):**

Bu orqanın vəzifəsi cəbhənin həm daxlində və həm də xaricində azərbaycanlılar ilə əlaqə yaratmaqdır

Bəyannamələr, qazetələr və digər nəşriyyatlar icra heyəti tərəfindən hazırlanıb yayılmalıdır. müsahibələr, konfransları hazırlamaq və çeşitli vəsait ilə cəbhənin siyasi fikirlərin və proqramların yaymaq. Milli cəbhənin maraqlarını əhatə etmək üçün əlaqələrin bütün bölgələrdə rabitə ,nəşriat ,radyo və sayir... orqanlar milli cəbhənin strateji çərçivəsində icra heyətinin tərkibində fəaliyyət göstərməlidir. yerli əhali nin dilində müsahibələrin, verilişlərin keçirilməsi yalnız icra heyətinin qərarından sonra həyata keçə bilər.

### **3–8 Təşkilat:**

Üzvlər qəbul etmək, orqanlar təşkil edildikdən sonra bu orqanlar arasında əlaqələrin və maraqların yaradılması

### **3–9 Təhqiqat:**

Bu orqanın məsulu (sorumlusu) milli şura tərəfindən seçilir və vəzifələri aşağıdakı kimi ibarətdir:

**3.9.1)** İcra proqramların təşkili və onun sərəncam raportlarının şuraya təqdim edilməsi

3.9.2) Orqanlara namizəd olanların səlahiyyət verdikdən sonra raportları icra heyətinə təqdim etmək.

3.9.3) Şəxəslərin səlahiyyətlərin müəyən mərhələlərdə hazırlamaq.

3.9.4) Şəxslərin və cəbhənin işləri haqqında tənqid, şikayətlərin nəticələri haqqında raportları görəvi daşıyanlara təqdim etmək.

3.9.5) Bütün vəzifələr və səlahiyyətlər haqqında təhqiqatla bağlı prinsip poqramı hazırlayıb, qərar çıxarılması üçün şuraya təqdim etmək.

3.9.6) Səmərəli sənədlər və mədrəklərin qaynağın tanımaq, daxildə və xaricdə olan qruplara şamil olan sənədləri (mətbuat, nəşriyyat) toplayıb və faydalanmaq.

#### **4–üncü maddə: Üzvlük, onun şərtləri və hüquqları:**

4.1) Rəsmi üzvlər milli cəbhənin təşkilat orqanı tərəfindən üzvü olanlardır. üzvlər aşağıda göstirilən şərtləri riayət etməlidir:

4.1.1) Miliyyəti azərbaycanlı və 18 yaşından yuxarı olmalı.

4.1.2) Milli cəbhənin əsasnaməsini qəbul etmək.

4.1.3) Kənar təşkilat və partiyalara üzv olmamalı.

4.1.4) Kriminel işlərdən uzaq olmalı və cəbhənin prinsiplərin riayət etməli.

4.1.5) Üzvlük haqqları vaxtında ödəlinməli. Üzvlüyə qəbuldan sonra həməən şəxsə təşkilat tərəfindən üzvlük kartını təqdim etməli.

4.1.6) Üzv əsasnamə üzərində davranışmasa aşağıdakı kimi cəzalanacaqdır:

şəfahı ixtar – kətbi ixtar – vəzifədən çıxarmaq, üzvlükdən bir il kənar (məəlləq) saxlamaq və üzv hüquqlarından məhrum etmək – üzviyyəti ləğv etmək.

4.2) **Qruplar:** Qruplar üç cür olaraq rəsmi üzvlərdən, bağlılardan və himayədarlardan ibarətdir.

4.2.1) **Rəsmi üzvlər:** Siyasi, ictimayi və iqtisadi poqramların hazırlamasında öz fikir və səsələrini söyləyən və digər üzvlərin təkliflərinə qərar verəbilər.

**4.2.2) Bağlılar:** ictimai, siyasi və digər mübahisəli məsələlərdə fikir ayrılığı olursada, cəbhənin imümi istratejisini irəli aparılmasında göstərməlidir.

**4.2.3) Himayədarlar:** öz nəzər və diqqətlərini yürütmədən milli cəbhənin proqramlarını himayət edirlər. bu qruplar cəbhənin keçirdigi iclaslarda və çıxan qərarlarda iştirak etmək hüquqlarına malik dəyillər.

**5–Beşinci maddə:** Dünyanın çeşitli yerlərində milli cəbhə nümayəndəliklərinin təşkili (icra heyəti, şəhər komitəsi, şuradan ibarətdir)

**5.1):** Öz üzvlərindən çeşitli yerlərdə müvəqqəti icra heyətinin yaradılması. Bu orqan milli cəbhənin əsasnaməsi üzərində günədlük işlərinin məsulu olacaq.

**5.2): Şuralar:** müvəqqəti icra heyəti geniş elmi fikirləri olan səlahiyətli şəxsləri toplamaqdan ibarətdir. Şura icra heytilə məsələləri məşvərət etdikdən sonra öz nəzərini söyləyə bilər. Şuranın tərkibi milli cəbhənin bölgədə mövcüd olan üzvlərinin sayından asılıdır və onların sayı 10 nəfərdən artıq olması heyətin qərarından asılıdır. şuranın ixtiyarı və nizami, cəbhə mərkzindən elan olunmalıdır.

**5.3): Üzvü olmaq şərtləri:**

üzvü olmaq icra heyətinin və ya bölgədə ki komitənin ixtiyarında olan, aşağıdakı şərtlərə söykənməlidir:

**5.3.1)** Könüllülər ərizə yazmaqla maraq göstərir

**5.3.2)** Könüllüləri 2 nəfər rəsmi üzvlərin təsdiqi gərəkdir

**5.3.3)** Təşkilat orqanı 4–inci maddəni nəzərdə tutaraq yeni üzv haqqında bilgi topladıqdan sonra qərar verməlidir. Gərək olursa yerli icra heyətin digər üzvlərin nəzərin eşitdikdən sonra, bu üzvlərin səlahiyyəti haqqında fikir söyləyə bilər

**5.3.4)** Bəlli mərhələdən sonra yeni təşkilat orqanı tərəfindən ərizələr mərkəzi şuraya göndərilir və həmin şəxslərə üzvlük kartları təqdim olunduqdan sonra iclaslarda iştirak etmək üçün səlahiyyət verilir.

**4) Məhəlli konfranslar:**

Milli cəbhənin məhəlli konfransları ildə bir dəfə təşkil olur, həmbəstə quruplardanda bir nəfr rəsmi məktüb ilə tanınıb və iştirak edə bilər.

**5) seçkilər:**

əgər yerli üzülərin sayı 50 nəfərdən az olarsa bütövlüklə iştirak edə bilər. sayılar 50 nəfri keçirsə o zaman hər 10 nəfər öz arasında bir ənfəri seçib nəmayəndə kimi göndərə bilər.

**6) yerli kəfransın vəzifələri:**

şura və icra heyətinin raportunu dinləmək. milli cəbhənin amaçlarını həyata keçirmək üçün sağlam fikir söyləməklə yeni icra heyətinin və ya şuranın seçilməsi.

**7) Konfransın fəvqüladə keçirilməsi:**

Əgər yerli icra heyəti öz vəzifəsinin öhdəsindən gəlməsə və ya istefa edərsə , habelə milli cəbhənin stratejisini düzgün istiqamətə yönətməsə, belə təqdirdə yerli şura milli cəbhənin mərkəzinə xəbərdarlıq etməli və prinsiplər çərçivəsində yeni icra heyti seçilməlidir. Yeni icra heyəti seçilənə qədər mərkəziyyət tərəfindən bir neçə nəfər səlahiyyətli şəxslərə yerli icra heyətinin faaliyyətini davam etdirmək üçün müvəqqəti hüquq verilir.

**6– altıncı maddə: Məsuliyyətdən çəkilmək:**

Məsul üzvlərin hər biri aşağıda göstirilən məsələlərə görə öz səlahiyyətlərindən uzaqlaşdırılır.

**6.1) İstifa etmək və bu istifa icra heyəti tərəfindən təsdiq olunması.**

**6.2) Əgər məsul üzvü musafirətlərə gedərkən yerli icra heyətinə bir ay öncə xəbər verməsə**

**6.3) Əgər ardıcıl olaraq üç dəfə iclaslarda iştirak etməzsə.**

**7– yeddinci maddə:**



Bu əsasnamə 7 maddədən ibarət olaraq Azərbaycan milli cəbhəsinin təsisçi heyətinin 2003.05.02 tarixinin iclasında təsvib olunub.

**İzah:**

1. Bu əsasnamə orjinal ilə müqayisə və eynidir. Başqa nüsxə bu nüsxə ilə fərqli olarsa etibarsız sayılacaq.
2. Bu əsasnamə 2016–ci ilin mart ayında yenilənmişdir və orjinal ilə tutuşdurarkən eynidir.